

*Jakási laskavost a moudrost,
jakási rovnováha hluboká
je mimo nás.*

*Klesá-li světlo k večeru,
zvedá se vonný chlad.*

*A když jsem se včera ráno vzbudil,
nádherná kaprad' tála na skle
k mému velikému smutku –
ale vedle v pokoji
se rozvíjelo v těže chvíli
pozpěvování naší dívenky.*

*Jako by pták
maličko zakolísal v letu,
potom se však vyrovnaně vznášel,
nehýbaje křídly.*

*Jako by ten, kdo ví,
že musí vzít,
odnímal s lítostí
a k rovnocenné náhradě
přidal omlouvavý úsměv.*

*Ano,
proto utrpení bývá perlorodkou.
Proto tolik září na hřbitovech květy.*

*Proto pevná ruka podpírá nás v chůzi
mezi propastmi.*

*Jenom nenaléhat.
Dočkáme se vína z hroznů vzácné révy.
Jeho vinařem je kdosi laskavý a moudrý mimo nás.*

*A všude jsou
dvě misky vah,
které se ustavičně vyvažují...*

Josef Suchý (Slzy věci – Výbor z tvorby)

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 17 ze zasedání Zastupitelstva městyse Budišov ze dne 8. 3. 2017

Upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů. Vypuštěné údaje a přílohy jsou v plném znění k nahlédnutí oprávněným osobám (občané Budišova a vlastníci nemovitostí na budišovském katastru) na Úřadě městyse Budišov.

Návrh usnesení
zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu Mgr. Zdeňka Smrčka a Milana Doležala,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- bere na vědomí zápis z jednání Rady městyse č. 42–45,
- schvaluje prodej části pozemku p. č. 1674 ostatní plocha v k. ú. Budišov o celkové výměře 123 m². Cena 25 Kč/m²,
- schvaluje nákup části pozemku p. č. 1675/1 v k. ú. Budišov o celkové výměře 27 m². Cena 25 Kč/m²,
- schvaluje nákup části pozemku p. č. st. 178 v k. ú. Budišov o celkové výměře 6 m². Cena 25 Kč /m²,
- schvaluje prodej části pozemku p. č. 1551/13 orná půda v k. ú. Budišov o výměře 92 m², Cena 25 Kč/m²,
- schvaluje nákup části pozemku p. č. 1548/3 v k. ú. Budišov o výměře 43 m². Cena 25 Kč/m²,
- schvaluje nákup části pozemku p. č. 1542 v k. ú. Budišov o výměře 50 m². Cena 25 Kč/m²,
- schvaluje nákup pozemku p. č. 1538 v k. ú. Budišov o výměře 97 m². Cena 25 Kč/m²,
- schvaluje záměr prodeje spoluvlastnického podílu 11/20 k pozemku p. č. 3444/2, zahrada o výměře 1450 m² v k. ú. Hodov,
- schvaluje záměr prodeje části pozemku p. č. 137/2 v k. ú. Budišov. Do podmínek ustanovení smlouvy zahrnout, aby nebyla nová distribuční kiosková trafostanice umístěna uprostřed této parcely,
- schvaluje Obecně závaznou vyhlášku č. 1/2017 o stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav, diskoték a jiných kulturních podniků v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku,
- schvaluje Obecně závaznou vyhlášku č. 2/2017 o době nočního klidu,
- bere na vědomí informaci o akci Stavební úpravy základní školy – akce na úpravu a vybudování nových odborných učeben.

Petr Piňos, starosta, Josef Ondráček, místostarosta

Poděkování

Dobrý den vážení občané městyse Budišov, rád bych i touto cestou vyjádřil poděkování panu starostovi a vedení obce za poskytnutou dotaci na zabezpečení služeb poskytovaných naší Oblastní charitou Třebíč v tomto roce. Velmi si vážíme tohoto přístupu, neboť jedině díky podpoře většiny obcí našeho regionu budeme moci zachovat rozsah sociálních a zdravotních služeb. V minulém roce jsme z vaší obce poskytli pomoc 11 občanům ve střediscích pečovatelské služby, v zařízeních pro pomoc mentálně postiženým a lidem s duševním onemocněním a v centru pro podporu rodin. Prosím, seznamte se s celým rozsahem našich služeb na našem webu www.trebic.charita.cz. Zde se také můžete podívat na krátké video o naší Charitě. Možná objevíte, že byste i vy mohli využít nějakou naši službu. Pokud byste měli ve svém okolí někoho, kdo by vyžadoval pomoc, prosím, upozorněte nás. Pokud se rozhodnete nás podpořit, budeme samozřejmě také velmi rádi.

Dovolte mi popřát vám vše dobré do dalších dní, a vám, kteří pomáháte jakýmkoliv způsobem, tak vyjadřuji velkou úctu.

Mgr. Petr Jašek, ředitel Oblastní charity Třebíč

Činnost společenských organizací v městysi

Rada městyse Budišov vyslovuje poděkování všem organizacím, vyvíjejícím činnost pro občany Budišova i návštěvníky městyse. Tyto aktivity bude vždy podporovat a oceňovat. V našem zpravodaji otiskujeme informace o mnoha těchto akcích. Mohou být i takové aktivity, které se redakce nedozví.

Rada se rozhodla zjistit činnost spolků a organizací a uveřejnit přehled této činnosti za minulý rok. Podkladem byl Rejstřík ekonomických subjektů, kde se dají tyto organizace najít. Rada vyzvala všechny tyto společnosti, aby dodaly přehled své činnosti. Původně měl být takový přehled již v tomto čísle.

Sešlo se množství podnětů, které bude třeba zpracovat do jednotného formátu, aby bylo možné uveřejnit přehled těchto činností. Některé ohlasy ještě chybí a bude třeba i kontaktů se zástupci těch, které podklady dodaly, k upřesnění a případným doplňkům. Touto cestou vyzýváme případné další organizátory, kteří výzvu nedostali a měli by zájem v přehledu činnosti být (nemusí být nikde registrováni, stačí, že dělají něco pro občany), o informaci na úřad městyse nebo členy rady, případně i redakci zpravodaje.

Již teď je však zřejmé, že činnost těchto organizací v Budišově v roce 2016 je neobyčejně bohatá a zajímavá. Bude třeba také většího prostoru ke kvalitnímu zpracování přehledu k tisku. Proto bude činnost společenských organizací zveřejněna v příštím čísle zpravodaje (3/2017).

Děkujeme všem za všechny informace a podněty, které rada dostala a ještě dostane (prosíme, opravdu nejpozději do 15. srpna, aby se to do uzávěrky určitě stihlo zpracovat). Činnost pro občany je v Budišově opravdu bohatší, než se očekávalo, a v příštím čísle již bude zveřejněna.

Za Radu městyse Budišova a redakci Budišovského zpravodaje

Ladislav Dokulil

ZPRÁVY

Velikonoční tvoření

Kdo měl ve středu 29. března 2017 od 15:00 do 18:00 hodin chuť a čas, mohl se zastavit na úřadu městyse Budišov do obřadní síně, kde probíhalo Velikonoční tvoření. Akce se konala pod záštitou spolku Budík, který zajistil účast profesionální aranžérky paní Petry Pokorné. Přijít mohl každý, kdo se zajímá o tvoření a zdobení.

Všechny potřebné pomůcky a ozdoby byly za symbolickou cenu dostupné na místě, a to v takovém množství, že se na každého dostalo. Vzhledem k blížícím se Velikonocům bylo zaměření výtvorů víc než jasné. Každý z návštěvníků si mohl zhotovit dekoraci podle své fantazie, případně se mohl inspirovat již připravenými dekoracemi od paní aranžérky. Na místě byly k dispozici živé květiny, proutky, květináče, věnce, přízdoby s jarní tematikou (např. květiny, motýli, kraslice), což ocenily také přítomné děti, které s nadšením pomáhaly maminkám s výběrem vhodné ozdoby. Připraveno bylo i speciální tvoření pro děti, kdy si mohly vyrobit vlastní dekoraci bez pomoci rodičů.

Velikonoční tvoření navázalo na úspěšné Vánoční tvoření. V průběhu odpoledne se v prostorách úřadu vystříдалo na 30 zájemců, kteří si kromě vlastnoručně vytvořených dekorací odnesli i dojmy z příjemně stráveného odpoledne.

Díky zájmu o akce tohoto typu a kladným ohlasům přítomných můžeme v druhé polovině letošního roku očekávat další podobně zaměřené odpoledne, tentokrát na téma Podzimní tvoření.

za Spolek budišovských maminek Budík

Martina Vašíčková, foto Ladislav Dokulil

Den proti úložišti

Když včely zmizí ze Země, pak člověku zbývají 4 roky života. Už nebude žádných včel, žádného opylení, žádných rostlin, žádných zvířat a potom ani žádných lidí.

Albert Einstein

Na tomto citátu si můžeme uvědomit, jak narušení a zásah do přírody může mít dalekosáhlé důsledky. Stejně jako včely, i jiní živočichové v přírodě, které bereme jako samozřejmost, jsou součástí ekosystému, který by byl výstavbou úložiště silně narušen.

Tohoto nebezpečí si byli vědomi všichni, kteří se, i přes nepřízeň počasí, v sobotu 22. dubna vypravili pěšky, na kolech, ale i autem do hodovského pohostinství, cíle protestu.

Privítala je řízná dechovka a po krátkých projevech předsedy spolku Zdravý domov Vysočina Ing. Oldřicha Svobody a starosty městyse Budišova Petra Piňose byl všem zájemcům promítnut švýcarský dokument mapující hledání úložiště ve světě Cesta na nejbezpečnější místo Země. V tomto dokumentu zaujala především vzdálenost hledané lokality od obydlené oblasti, která byla od 50 km dále (v Budišově je to 500 m).

V samotném závěru akce byla na hodovské návsi symbolicky zasazena lípa.

Bylo účastníků protestu dost nebo málo? Toť otázka. Myslím si, že důležitějším byl jednotný nesouhlas s hrozbou vybudování úložiště vysoce radioaktivního odpadu nejenom v naší lokalitě.

Karel Pavlíček, foto Stanislav Bačák

Čarodějnice jinak

Letošní čarodějnice v Budišově 30. dubna byly trochu jiné, než tomu bylo dříve. Průvod byl, tanec byl, soutěže byly, zábava byla, místo tradiční soutěže bylo ještě více tradiční upálení čarodějnice. Moc se jí nechťelo hořet, ale nakonec se vše povedlo.

Pozn.: Původně se v průvodu vynášela Smrtka, která se buď hodila do řeky (tu v Budišově nemáme) nebo spálila v ohni. Po středověkých procesech s čarodějnicemi se ze Smrtné neděle přesunulo slavení na vigilii svátku svatých Filipa a Jakuba, který dříve připadl na 1. května (dnes se v katolické církvi slaví 3. května) a z pálení smrtky (Morany) se stalo pálení čarodějnic.

Ladislav Dokulil

21. Květinový den v Budišově

Ve středu 10. května 2017 proběhla celostátní sbírka Český den proti rakovině, která byla letos zaměřena na skupinu nádorů hlavy a krku. Sbírkou pořádá Liga proti rakovině, která požádala o spolupráci při jejím zajištění v našem městysi středisko Junáka v Budišově. Za minimální příspěvek 20 Kč obdrží každý dárcce žlutou kytičku s modrou stuhou. Dvě dvojice junáků a skautek se oblékly do žlutých triček a s kytičkami a informačními letáky se vydaly mezi naše spoluobčany, kteří přispěli na sbírku celkovou částkou 3830 Kč za 149 kytiček. Takto získané peníze budou primárně použity na činnost onkologických klubů, které sdružují lidi postižené touto nemocí.

Všem dárcům tak patří velké poděkování.

Za Ligu proti rakovině Vysočiny a junácké středisko Budišov

Zdeněk a Milada Špačkovi a Ing. Milan Boček

Na – Bu – Ko 2017

Letošní ročník tradiční cykloturistické akce měl v sobotu 20. května pro nevlídné počasí zakončení tentokrát uvnitř restaurace Sport. Ale navzdory počasí z Budišova šlapalo jen o 3 účastníky méně než vloni. Počtem účastníků 43 byl start u nás jednoznačně na čele, 29 cyklistů v Náměšti n. Osl. a 18 v Koněšíně doplnilo celkovou účast na 90, což je poněkud méně než v minulém roce, ale počasí opravdu nepřálo.

Jiří Švaříček, Ladislav Dokulil

V Hodově se slavilo,

a že bylo co! Před 120 lety došlo v Hodově k založení Sboru dobrovolných hasičů, to je několik generací, které sborem prošly. Mnozí z nich již nejsou mezi námi, a právě za ně, ale i za ostatní občany Hodova sloužil P. Jiří Polach v sobotu 3. června mši svatou.

Po prohlídce požární techniky začal odpolední program položením věnce u pomníku. Poté následoval průvod obcí, jehož cílem se stalo fotbalové hřiště.

Zde po uvítacím projevu a ocenění několika zasloužilých hasičů se uskutečnila Okrsková soutěž hasičů. K tanci a poslechu hrála dechová hudba Vysočina.

Karel Pavlíček

Výprava do Holandska

Dne 23. června 2017 uplynulo 76 let od úmrtí Leonharda Smrčka, rodáka z Budišova, který zahynul při návratu z bojového letu na Brémy. Letoun Wellington Mk.ICT2990 (KX-T) 311. bombardovací perutě RAF byl sestřelen německým stíhačem.

Vrak letadla dopadl nedaleko obce Nieuwe Niedorp do bažinaté louky, kde se hluboko zabořil. Němečtí vojáci se snažili vyzvednout zbytky letounu, ale marně. Vyčnívající části odstranili a místo zahrnuli, zřejmě i s ostatky pěti členů posádky, hlinou. Zahynuli tito čeští letci: 2. pilot Rozum, navigátor Konštacký, radiotelegrafista Smrček, střelci Hejna a Valach. Havárii letounu přežil pouze první pilot Vilém Bufka, který byl do konce války v německém zajetí. Po válce představitelé obce Nieuwe Niedorp vykoupili část pozemku v blízkosti místa dopadu bombardéru a posledního odpočinku našich letců a zbudovali tam památník.

Všechny naše snahy o společnou návštěvu tohoto pietního místa s různými institucemi našeho státu dopadly neúspěšně. V zimních měsících letošního roku jsme začali uvažovat, že cestu do Holandska uskutečnime na vlastní pěst. Jako termín jsme vybrali poslední květnový víkend. Celé naší cestě předcházela důkladná příprava. Spojili jsme se s naším velvyslanectvím v Nizozemí a díky jejich ochotě jsme získali kontakt na členy výboru pro památku cizích hrobů, kteří nám zajistili ubytování a setkání u památníku.

V pátek 26. května v dopoledních hodinách naše delegace ve složení: starosta městyse a řidič Petr Piños, fotograf a navigátor Martin Pavlíček, Jana a Zdeněk Smrčkovi mohla vyrazit na asi tisíc dvě stě kilometrů dlouhou pouť. Naštěstí většina cest byla po dálnicích a kolem dvacáté hodiny večerní jsme dorazili na místo ubytování, které bylo nedaleko cíle naší cesty.

Na sobotní dopoledne jsme měli domluvené setkání s panem Hollanderem, předsedou spolku, a dalšími členy toho sdružení. Společně jsme odjeli k místu památníku. Tam nás očekával starosta přílehlé oblasti s fotografem. Následoval vzpomínkový akt s krátkými projevy, položením věnce a nasypáním půdy z rodné obce k památníku. Zde sehrál významnou roli p. Piños, který se kromě role vedoucího delegace ujal i funkce tlumočníka. Po uctění památky a fotografování pokračovalo příjemné posezení u kávy v jedné tamní restauraci. Následovala velice přátelská rozprava a předání drobných dárečků našim hostitelům. Všem jsme srdečně poděkovali za jejich pohostinnost, vstřícnost, ochotu a hlavně za péči, kterou věnují údržbě místa památníku pro cizí vojáky. Bohužel nikde není ani zmínka o tom, z které země pocházejí.

Po rozloučení jsme se vydali na mnohahodinovou zpáteční cestu, kterou jsme díky precizní práci řidiče a navigátora zvládli a těsně před půlnocí jsme se plni nových dojmů a zážitků vrátili šťastně do svých domovů.

Tento stručný popis naší návštěvy Holandska chceme zakončit známým citátem, který máme vepsán do knihy od pilota 311. bombardovací perutě RAF plukovníka Josefa Pavelky:

*„Nikdy nebudou mrtvi Ti,
kteří bojovali a padli za vlast,
pokud je my nenecháme zemřít v našich srdcích...
Prosím, nenechme je zemřít.“*

Země větrných mlýnů

„Cesta“ k místu ubytování

U památníku

Kladení věnce

Památník

Účastníci výpravy s hostiteli

Zleva Martin Pavlíček, Mgr. Zdeněk Smrček, Mgr. Jana Smrčková, starosta místního regionu, Petr Piňos, p. Hollander, členky výboru pro památku hrobů

Tot ziens, Nederland!

Sepsali účastníci výpravy

Jana a Zdeněk Smrčkovi, Martin Pavlíček, Petr Piňos, foto Martin Pavlíček

Platforma proti úložišti

V úterý 6. června 2017 se v Chanovicích v lokalitě Březový potok konalo jednání Platformy proti hlubinnému úložišti. Za Budišov se jej zúčastnil starosta městyse Petr Piňos. Zájemci mohou zhlédnout reportáž z jednání na webových stránkách společnosti: www.platformaprotiulozisti.cz

Ladislav Dokulil

Pozvánky

ZO ČSCH Budišov pořádá **12.–13. 8.**

Okresní výstavu králíků a oblastní drůbeže, holubů a exotů.

Výstava bude otevřena v sobotu od 10 do 17 hod., v neděli od 8 do 15 hod.

Soutěž v kokrhání kohoutů
Možnost nákupu chovných zvířat
Bohatá tombola

Zvou chovatelé ZO Budišov

DOŽÍNKY

**SOBOTA 2. 9. 2017
NÁRAMEČ**

KROJOVANÝ PRŮVOD OBCÍ

SLAVNOSTNÍ MŠE SVATÁ

**BOHATÝ ODPOLEDNÍ A VEČERNÍ
PROGRAM V KULTURNÍM DOMĚ**

**BLIŽŠÍ INFORMACE SLEDUJTE
NA PLAKÁTECH A
FACEBOOKOVÝCH STRÁNKÁCH**

**SRDEČNĚ ZVOU ČLENOVÉ SDH NÁRAMEČ
A VY SE MÁTE NA CO TĚŠIT!**

Z HISTORIE

Baťovna

Na konci první republiky se blížil počet Baťových prodejen obuvi doma a v cizině ke dvěma a půl tisícům. Vedle reprezentativních prodejen obuvi, např. v Praze, Brně a Bratislavě vznikaly i drobné prodejny na vesnicích, v nichž jediný pracovník vykonával současně funkci prodáváče a správkaře. Využívání rodinných domků pro prodejní účely probíhalo již mezi roky 1924–27.

**Budova malé standardní
prodejny.**

Standardní prodejna

Obchodní dům Baťa v Brně postaven v r. 1931 (architekt Vladimír Karfík)

Popis rodinného domku pro živnostníka

V přízemí byla celá polovice zastavěné plochy vyhrazena prodejně. Byla zde velká výkladní skříň a skleněné dveře. Podél stěn byly nastaveny regály. V prodejně bylo čtyři až šest židlí a vzadu malá správkárna obuvi. Byla zde i kuchyně, ze které vedly dveře na dvůr a do prvního poschodí. Pod schody se nacházelo skladiště přístupné z prodejny.

V prvním poschodí byl velký pokoj (ložnice pro rodiče) a z něho se vstupovalo do pokojíku pro děti. Za chodbou byl kabinet, který patřil příručím nebo učni.

Obchod měl tu výhodu, že byl pod stálým dozorem. I když majitel na chvíli odešel, jeho manželka, která většinu času trávila v kuchyni, viděla dveřmi do prodejny a mohla případného zákazníka obsloužit.

Sortiment do takto typizovaných prodejen byl pravidelně vyráběn a expedován na základě předpokladů a nebylo třeba ani objednávek, jelikož administrativu od třicátých let obstarávali děrnošítkové stroje. Vzniklé odchylky existovaly a řešily se drobnými korekcemi. Totéž se týkalo správkárny obuvi.

Tento typ prodejen stavěných před válkou postupem času nevyhovoval svému účelu. Asi největším problémem byla nemožnost rozšíření prodejny, nevhodné obytné místnosti a své sehrál i špatný vzhled zvenčí, který nepříznivě působil na celkový vzhled obce.

V průběhu let s rozšiřováním sortimentu prodeje začaly tyto malé prodejny nevyhovovat. Postupem času začaly ztrácet zákazníky a byly nerentabilní. Začaly chátrat, až skončily úplně. To byl i osud budišovské Baťovny.

Baťovna byl vžitý název prodejny obuvi firmy Baťa. Tato prodejna v Budišově stávala v místech vedle nynějšího novinového stánku. V Kronice městečka Budišova je mezi novostavby roku 1933 zařazena i stavba prodejny Baťa (zde nutno podotknout, že již v roce 1931 byla v domě Vincence Eichlera v Budišově otevřena prodejna J. A. Baťa ze Zlína). Další zmínka se vztahuje až k roku 1937, zde bych si dovolil citovat doslova:

V noci 11. listopadu vloupali se zadním oknem do domu Baťova v Budišově a vykradli tam bedny punčoch a obuvi v ceně 2 000 Kč. Utíkali s tím přes plot za humny. Pořezali se při roztloukání okna a zanechali všude stopy krve na rámech, na zemi, v peněžním truhlíku na šecích. Pátrací pes, přivedený četnictvem, ráno běžel po stopě za humny až k zahradě p. Kašpara a tam stopu ztratil. Byly tam poházeny krabice s přezůvkami.

Prvním vedoucím prodejny v Budišově byl Miloslav Ondřejka, dalšími provozovateli byla rodina Bechyňova, následovala Miroslava Pospíšilová a poslední vedoucí prodejny byla Lída Poskočilová. Ty již obuv neopravovaly, ale sbíraly a posílaly na opravu jinam.

O této prodejně moc údajů v Kronice městečka Budišova není. Jeden z posledních je z roku 1981, kdy je v ní zmínka o tom, že prodejna je opuštěná a chátrá. Roku 1988 se osud Baťovny naplnil, v tomto roce došlo k její demolici.

S odstupem času je možno říci, že Baťovna byla pro Budišov přínosem, zvláště proto, že se obdobná prodejna v širokém okolí nevyskytovala. Nákup obuvi a její případné opravy v místě bydliště lidem život usnadňovaly.

Karel Pavlíček

Baťovna v Budišově

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Základní škola Budišov

Školní rok nám opět rychle utekl. Prvníáci jsou už ve škole jako doma a deváťáci se loučí se svými kamarády, spolužáky, učiteli. Přejeme všem klidné a slunečné prázdniny.

Deskohraní

V pátek 3. března si mohli žáci naší školy otestovat libovolnou deskovou hru, známou či úplně novou. Žáci se učili nejen pravidla jednotlivých her, ale také pravidla komunikace. Dále umět přijmout prohru nebo podpořit svého kamaráda, pokud se mu nedaří.

První pomoc do škol

Osmá třída prožila dva výukové bloky se záchranářem (ČČK) panem Boudou a rozšířila si své vědomosti a praktické dovednosti v oblasti poskytování první pomoci.

Naučné tabule ve školní zahradě

V souvislosti se získáním grantu ŽP 2016, který podporuje KÚ Kraje Vysočina, odbor ŽP, se připravujeme na tvorbu přírodních prvků v naší školní zahradě. Začali jsme jednoduše – informacemi o těchto prvcích, které naši žáci překrásně zpracovali, pod vedením svých vyučujících. Obrázky, které jsou doplněny odbornými texty, si můžete prohlédnout i vy, najdete je na naučných tabulích v areálu ZŠ.

65. výročí založení ZŠ Budišov

Akce k 65. výročí založení naší školy se podle reakcí veřejnosti velmi zdařila. Překvapení a údiv návštěvníci neskrývali nad proměnou budovy, vybavením tříd, vybudováním nových učeben, fitcentra, dětského hřiště, dílen atd.

Se zájmem si na chodbách pročetli práce vytvořené žáky – od historie až po současnost školy, přehled působících ředitelů, pedagogů i ostatních zaměstnanců.

Současní žáci i absolventi školy připravili pestrý program, který se střídavě odehrával v tělocvičně a kulturním sále.

Potěšující byl zájem o kroniky a publikaci, kterou jsme k výročí školy za podpory městyse vydali. Kdo chtěl, mohl si zakoupit upomínkové předměty s logem školy.

K dobré náladě přispělo bohaté občerstvení, kde si každý mohl vybrat podle své chuti.

Sobotní akce byla nejenom důstojnou oslavou školy, ale i setkáním pamětníků.

Úsilí, které jsme všichni výročí naší školy věnovali, stálo zato. Velký dík patří všem – vedení školy, učitelům, správním zaměstnancům i žákům, kteří se na přípravě i realizaci oslav se svými učiteli podíleli.

Další informace najdete na stránkách městyse v článku pana L. Dokulila

<http://www.mestysbudisov.cz/udalosti/stalo-se/oslavy-65-vyroci-otevreni-skoly-178cs.html>

i dále v tomto čísle zpravodaje.

Ředitel školy se starostou městyse při zahájení

Bývalí ředitelé (zleva) Mgr. Antonín Jaroš a PaedDr. Michal Scigel u kronik

Zápis do 1. třídy

V pátek 7. dubna 2017 se v naší škole uskutečnil zápis dětí do 1. třídy.

Budoucí prvňáčci v doprovodu rodičů přišli, aby ukázali, jak jsou připraveni ke školní práci.

Dvacet dětí si vyzkoušelo různé úkoly, např. kreslení postavy, skládání puzzlí, navlékání korálek, zavazování mašličky, skákání po jedné noze a mnohé další.

Čekání jim zpříjemnili naši devátáci, kteří si pro ně připravili různé hry a aktivity.

Paní učitelky si s dětmi povídaly, povzbuzovaly a na závěr dětem předaly odměnu: veselého klauna vyrobeného ve školní družině, pamětní list, dárečky z Bovysu (ovoce do škol) a ze společnosti SunCe, která zajistila pro děti Lego a další drobnosti.

Věříme, že se dětem v naší škole líbilo.

Dětské hřiště u ZŠ

Od 10. dubna je u základní školy otevřeno dětské hřiště. Hřiště je za dodržování pravidel možné navštěvovat i veřejností.

Náklady na vybudování byly hrazeny z grantu na dětský klub Zetko, SRPDS a rozpočtu školy.

Druháci na Ostrůvku

18. dubna navštívila druhá třída ekologické středisko Ostrůvek ve Velkém Meziříčí. Děti se dověděly mnoho zajímavého ze života včel a o práci včelaře. Vyzkoušely si i sbírání nektaru z květin. Na závěr si vyrobily svíčku z vosku.

Čtyři ženy Karla IV.

je název divadelního představení, které se uskutečnilo ve čtvrtek 20. 4. 2017 v třebičské Pasáži. Žáci 7. a 8. ročníků naší školy zhlédli vyprávění dvou alchymistů, kteří se inspirovali příběhy z dobových kronik. Zkoumáním souvislostí vyvolali zjevení císaře Karla IV. a jeho manželek. Herec Jan Potměšil citoval přímo Karla IV. a herečka Jitka Nerudová se postupně převtělila do všech čtyř královen. Mezi nimi pak vznikaly humorné manželské dialogy. Komorní příběh dokreslila barokní hudba.

Časovka Budišov – Vladislav

Oddíl triatlonu při ZŠ zorganizoval v úterý 2. května od 16 hodin už 6. cyklistickou časovku ve směru Budišov - Vladislav. Počasí bylo závodníkům nakloněné a za povolené podpory sluníčka a mírného větru se na trať postupně vydalo 19 dětí (5,8 km) a 17 dospělých a juniorů na trať o délce 12,6 km. V cíli na všechny čekala sladká odměna a drobné ceny. V hlavním závodě padl traťový rekord, když nejlepší čas 20:07 min zajel junior Tomáš Kříž.

Den matek

V pátek 12. května se uskutečnila tradiční besídka ke Dni matek. Do přípravy se zapojili žáci ze všech ročníků. Střídal se různá vystoupení, malí i velcí se náležitě snažili. Jejich úsilí bylo odměněno bohatou návštěvou a velkým potleskem.

Školní výlet 6.A a 6.B do outdoorového střediska Březová

Výlet byl plánován jako dvoudenní a uskutečnil se ve dnech 18.–19. května. Cíl naší návštěvy byl outdoorový camp Březová, kde byly pro žáky připraveny různé aktivity.

První aktivitou byla projížďka na raftech na místním rybníku. Zde se mnozí přesvědčili, že voda už je celkem teplá a že tělesa s hustotou větší než voda velmi rychle klesají na dno rybníka. V pořadí druhá aktivita byla lezecká stěna. Tady si děti zkusily s jistěním instruktora vylézt horolezeckou stěnu, která byla 12 metrů vysoká a měla různé stupně obtížnosti. Některým se podařilo ji úspěšně pokořit. Většina žáků poznala, že síla jejich paží není tak velká, jak si mysleli.

Po svačině jsme vyzkoušeli lanové centrum, které je svou rozlohou jedno z největších na Vysočině. Po večeri byla závěrečná aktivita, a to byl airsoft. Žáci si zde mohli zasouperit v týmech proti sobě.

Druhý den jsme strávili v Třebíči. Zaměřili jsme se na historii místních židů (navštívili jsme židovské město i krásný židovský hřbitov, který je jeden z nejhezčích v Evropě).

V odpoledních hodinách jsme dojeli zpět do Budišova a ukončili jsme náš společný výlet.

Letní výcvikový kurz – 8.třída

Od pondělí 22. 5. do pátku 26. 5. se žáci 8. ročníku zúčastnili vodácko-rybníkářského kurzu v rekreačním středisku AL-PA Krkavec u Veselí nad Lužnicí. V průběhu kurzu se žáci naučili základy vodáckých dovedností, překonávání nástrah řeky a přenášení lodí

přes jezy. Jízda na lodi byla během pobytu doplňována jízdou na kole. Při poznávání krás jihočeské přírody nebyl problém našlapat 127 km a ujet na řece 34 km. Mezi zajímavosti, které byly k vidění, patří velké množství rybníků (Rožmberk, Svět), památky Třeboně a okolí. Kromě sportovních zážitků jsme si také dostatečně užili krásného počasí. Křestem na vodáky a závody na lodích jsme zakončili kurz a s mnoha novými zážitky jsme se vraceli domů.

Za kolektiv pedagogů ZŠ Budišov přeji krásné léto a šťastné vkročení do nového školního roku všem, kteří jsou se školstvím jakkoliv spjatí.

Jana Janová

www.zsbudisov.cz

Půjde do důchodu?

Tuto nepochybně řečnickou otázku položil starosta městyse Budišov Petr Piňos při zahájení oslav 65 let školy v kulturním sále 11. března 2017. Hned si také záporně odpověděl. Základní školu Budišov ještě žádný důchod nečeká, což předtím ve svém projevu naznačil její ředitel Mgr. Milan Procházka nastíněním plánů na zvelebení budovy školy do příštích let. Ty určitě nezůstanou redakcí zpravodaje nepovšimnuty, až dorostou do konkrétnější podoby. Teď jen doplníme rozžhavenou jehlou spíchnuté informace o oslavách v budišovské škole, nahozené na stránky minulého čísla téměř cestou do tiskárny.

Z historie

První písemná zmínka o škole v Budišově pochází z roku 1662, kdy probíhala oprava jednotřídní školy se 12 žáky. V roce 1853 již byla budišovská škola dvojtřídní, roku 1857 měla 206 žáků. V r. 1887 byla postavena trojtřídní škola. Roku 1890 byl počet žáků 317. Od roku 1900 byla škola v Budišově čtyřtřídní, r. 1923 dostala již pětiletou školu novou budovu.

21. listopadu 1946 určila zemská školní komise pozemek pro stavbu nové měšťanské školy. Dne 14. září 1947 byl u zámku položen základní kámen ke stavbě měšťanské školy, což bude brzo jubilejních 70 let. V témže měsíci začaly práce na stavbě školní budovy. Koncem roku 1950 skončily veškeré vnitřní práce na stavbě školy, celá stavba byla dokončena 9. ledna 1951 a následujícího dne začalo stěhování měšťanské školy do nové budovy. Pololetní prázdniny **1. až 4. února 1952** posloužily ke stěhování i národní školy.

Dnes navštěvuje Základní školu Budišov 219 žáků. Vyučuje v ní 19 pedagogů a působí zde dalších 10 pracovníků. Pro zájmovou činnost žáků školy slouží 23 kroužků.

Kulturní program

Oslavy 65. výročí zahájení výuky v nové škole nebyly nijak skromné.

V kulturním sále se představili žáci školy pod vedení Mgr. Vladimíry Staré uvedením koncertu Horáckých písní a s hudebním pásmem vystoupil i kroužek Domino, vedený Mgr. Ivanou Procházkovou.

Mohli jsme vidět i divadelní scénku žáků školy Ježibaba – Růžena Bé a žáci 4. třídy sehráli scénku O Šípkové Růžence.

V učebně 5. třídy během prohlídky předvedli své umění žáci kytarového kroužku pod vedením Mgr. Staré, taktak že zájem návštěvníků záručně těch dveří vydržely.

Sportovní program

Ve školní tělocvičně probíhaly taneční ukázky včetně předtančení žáků 9. třídy a gymnastická vystoupení. Vystoupili i žáci ZUŠ Náměšť nad Oslavou.

Ukázky bojového umění Taekwon-Do předvedli bývalí žáci budišovské školy Milan Nevrkla a Tomáš Molnár (ten v roce 2015 získal v onom sportu bronzovou medaili na mistrovství České republiky juniorů).

Prohlídka školy

Hlavní akci byly vyhrazeny 4 hodiny, což jen taktak stačilo, vzhledem k bohatému doprovodnému programu. Mimo jiné mohli návštěvníci zhlédnout výstavu didaktických pomůcek v učebně 3. třídy, ve školní družině byla připravena ukázka hraček a (nejen) rodiče žáků si mohli sami pohrát, v keramické dílně byly vystaveny výrobky žáků, ukázky výrobků žáků mohli zájemci vidět i ve školní dílně, sami však si přístroje z pochopitelných důvodů vyzkoušet nemohli. O otestování přístrojů v posilovně při volné prohlídce pak příliš velký zájem nebyl.

Další možnosti skýtaly prostory 2. stupně výuky – ve třídách byly připraveny projekce z let 2014–2016 o dětském hřišti, zateplení školy a dalších úpravách v budově, v západní

učebně mohli návštěvníci obdivovat práce žáků ze stavebnic Merkur a Roto, v jazykové učebně probíhala prezentace cesty do Anglie.

Chodby zde vyzdobily plakáty s tématy „Kdo učil na ZŠ Budišov“, „Naše škola“, „Logo školy“ a další artefakty. Probíhal zde i prodej dobových kronik a zejména již minule zmíněné publikace zástupkyně ředitele školy Ing. Jany Janové (omlouváme se za nepřesný titul v minulém čísle) s přehledně zpracovanou historií školy s názvem „1952–2017 Základní škola Budišov 65. výročí otevření školy“, kterou je ještě možné ve škole i na úřadě městyse získat.

Ve vestibulu bylo pro všechny připraveno občerstvení z darů sponzorů, které při vyčerpávající prohlídce jistě přišlo vhod.

Největší pozornosti se těšila tzv. relaxační učebna – dobové kroniky, fotoknihy, vysvědčení, písemné ukázky a další předměty upoutaly návštěvníky (a zejména bývalé žáky školy) natolik, že tato výstavka získala hodnocení coby bezkonkurenčně nejzajímavější místo celých oslav.

Mezi návštěvníky byli kromě bývalých žáků školy i bývalí učitelé budišovské základní školy. Zaznamenali jsme i přítomnost bývalých ředitelů PaedDr. Michala Scigiela a Mgr. Antonína Jaroše.

Fotografie z oslav můžete zhlédnout na internetových stránkách městyse (www.mestysbudisov.cz)

i Základní školy Budišov (skolabudisov.rajce.idnes.cz/65.vyroci_ZS_Budisov) nebo (skolabudisov.rajce.idnes.cz/fotovyroci2017).

Na závěr můžeme sdělit (učitelé češtiny závěr vynechají), že jsme toho dne zcela názorně získali vyčerpávající ilustraci toho, když se lidově řekne (a prosím, bez ironie), že se škola „vycajchovala“.

Ladislav Dokulil

Břemeno bílého muže

Chloubou a výkladní skříní budišovské školy bývaly vždy multikulturní dny, obvykle někdy z jara. Vzpomínám na ně rád.

Jak je tomu letos, netuším, nicméně, protože svět je pestrý a multikultura široká... tak široká, že se do ní vejde leccos, od sebevražedných atentátů až po... no, řekněme, všechny ty pěkné a ušlechtilé poznatky, dovednosti, myšlenky a pocity, které si děti ze škol odnášejí..., řekl jsem si, že se třeba do ní vejde i jeden starý britský imperialista.

Aktuálnost jeho básně nechť posoudí laskaví čtenáři sami.

Pro neznalé angličtiny jsem si dovolil pokusit se o překlad.

A angličtiny znalým se omlouvám za chatrnost a nedostatečnost tohoto pokusu.

Rudyard Kipling: White Man's burden

*Take up the White Man's burden--
Send forth the best ye breed--
Go bind your sons to exile
To serve your captives' need;
To wait in heavy harness,
On fluttered folk and wild--
Your new-caught, sullen peoples,
Half-devil and half-child.*

*Take up the White Man's burden--
In patience to abide,
To veil the threat of terror
And check the show of pride;
By open speech and simple,
An hundred times made plain
To seek another's profit,
And work another's gain.*

*Take up the White Man's burden--
The savage wars of peace--
Fill full the mouth of Famine
And bid the sickness cease;
And when your goal is nearest
The end for others sought,
Watch sloth and heathen Folly
Bring all your hopes to nought.*

*Take up the White Man's burden--
No tawdry rule of kings,
But toil of serf and sweeper--
The tale of common things.
The ports ye shall not enter,
The roads ye shall not tread,
Go mark them with your living,
And mark them with your dead.*

*Take up the White Man's burden--
And reap his old reward:
The blame of those ye better,
The hate of those ye guard--
The cry of hosts ye humour
(Ah, slowly!) toward the light:--
"Why brought he us from bondage,
Our loved Egyptian night?"*

*Take up the White Man's burden--
Ye dare not stoop to less--
Nor call too loud on Freedom*

*Zvedni to břímě bílého muže
a pošli nejlepší své syny,
do cizích krajů ať jdou sloužit
v záprahu těžké dřiny.
Těm podmaněným prý, těm lidem
mrzutých a pomstychtivých ras.
Tu třesoucím se, tu divokým,
hned jako d'ábel, hned co dítě zas.*

*Zvedni to břímě bílého muže,
zase a znova, trpělivě ho nes.
Svou pýchu skryj, mluv prostě, jednoduše
a zítra stejně jako dnes.
Bez hněvu, klidně, odhodlaně,
vždyť přece nastokrát
jdeš hledat cizí prospěch
a pro jiného pracovat.*

*Zvedni to břímě bílého muže,
nelze-li jinak, prosadit mír válkou zkus,
chtěj sytit ústa za hladomoru
nemoci vymýtit, učinit konec hrůz.
Ale když blízko zdá se být tvůj cíl,
tu připraven buď na návrat zla:
pohanů lenost a tupost
nadějím konec udělá.*

*Zvedni to břímě bílého muže,
nečekej slávu králů, to všední metařinu spíš,
úplně obyčejně, v potu a krvi
budovat přístav, do něž nevstoupíš.
Anebo cestu, co do cíle tě nezavede
ne tebe, jiné snad.
Tak označ ji svým žitím
a život svůj chtěj za ni dát.*

*Zvedni to břímě bílého muže,
odměna za něj stále stejná je:
vinu, tu vždycky cítí ten lepší,
nenávisť ten, kdo tupě zíraje
do světla na víc než nářek nevzmůže se.
Věčný křik těch, jimž dobro chcete přát:
„Proč vůbec chcete lámat naše pouta?
V egyptiské tmě nás máte zanechat.“*

*Zvedni to břímě bílého muže,
v odvaze neshrben je nes
svobodou příliš nezařikávej se*

*To cloke your weariness;
By all ye cry or whisper,
By all ye leave or do,
The silent, sullen peoples
Shall weigh your gods and you.*

*Take up the White Man's burden--
Have done with childish days--
The lightly proffered laurel,
The easy, ungrudged praise.
Comes now, to search your manhood
Through all the thankless years
Cold, edged with dear-bought wisdom,
The judgment of your peers!*

*chvil slabosti se nevyděš.
Ať tak či onak rozhodneš se
stejně zas a vždycky bude chtít
ten lid, mlčící, zasmušilý,
tobě a tomu, v co věříš, přitížit.*

*Přijmi to břímě bílého muže
a odlož dětské sny
nečekej uznání, nečekej chválu,
skráň tvou neozdobí vavříny.
Je čas najít svou mužnost,
prokázat moudrost, celé roky neuhnout.
Teprve pak předstoupit můžeš před sobě rovných
svobodných mužů soud.*

Jiří Horák

Jarní budišovské vnímání

Jaro je asi krásné všude na světě, ale pro nás, Budišováky, je nejkrásnější doma. Souhlasíte, ne? A protože permanentně nežiju v našem milém městysu, vidím některé věci jinak než místní. Odborně se tomu říká „profesionální slepota“. No a tak si více všímám toho, co domácí vidí, a tedy už jakoby nevidí, a tak to nevnímají každyčický boží den jako já.

Když jdu na hřbitov, tak mi nejprve do očí padnou ty hezky udržované trávni plochy kolem ulic a v parcích. V Ulici se teď k rozkvětu chystají záplavy nízkých keříčků růží. Až růžově pokvetou, a to bude v době vydání tohoto Zpravodaje, bude to jako v ráji. Na hřbitově, kde v urnové čtvrti spí svůj věčný sen mí rodiče, mě zaujme pohled na kravín v Kopcích. Žlutě natřená budova, asi má i novou střechu. Já tam ale nedohlédnu. Vyvolá to ve mně vzpomínku na roky 1957, nebo tak nějak, když jsme jako studenti s Pepíkem Večeřovým o prázdninách pomáhali místním zedníkům ho stavět. Je to už hodně dávno, pracovala s námi i paní Chmelíčková a další, a jestli si dobře vzpomínám, tak se tam stalo smrtelné neštěstí jednoho zedníka. Tehdy jsem ale ještě dohlédl na kostelní hodiny a nemohli jsme se dočkat konce práce, abychom se mohli jet koupat k Novému rybníku.

Ulice od kostela na Kopeček je lemována nově vysazenými stromy, a když se pak zatočím zpátky do Ulice, obdivuji parčík na Pekařáku. Všude je čisto, které svědčí nejen o kultuře obce, ale je i výchovné v tom, že si lidé nedovolí odhodit něco v uklizeném prostředí. Opravenými ulicemi každou chvíli prosvíští auto, určitě ne padesátkou. Naštěstí tudy nehlučí řada kamionů, jako někde. Pak by to chtělo obchvat, ale to si neumím vůbec představit, kudy by se dal naprojektovat. No jo, ale jeden přece jen znám a tuhle jsem po něm i jel. Je na konci Míhoukovic...

Myslím si, že poděkování i hlavní zásluha na tom, jak teď Budišov vypadá, patří pracovníkům Technických služeb. Ale i všem obyvatelům obce, i dětem, kteří to vnímají a svých chování naše rodiště neznečišťují a udržují Budišov do krásy...

Ing. Rostislav Tesař

Dláždění.

vy šedivé sešlapané kameny, které mijíte pod mýma nohama, vy omlété obličejce, vím, vy také byli jste lidmi, chci říci balvany a rozsochatými skalami, měli jste své stromy a prameny a studánky a víly a milence a básníky a sebevrahy, byli jste různí a krásní, za purpurových večerů, za noci, za svítání, za pryskyřnatých letních polední, myslím, že už si na to nevzpomínáte, už jistě si nevzpomínáte... co se to s vámi stalo, byli jste přitěsáni do stejných čtverců, seřazeni do řad, srovnání tvrdými údery do vašich neméně tvrdých lebek, zvalcování, sešlapání, kdo by dnes řekl, že kdysi... ach, ano, rozumím, co mi němě říkáte, rozumím. Kdybych mohl, raději bych se nad vámi vznášel, ale ještě raději bych vás vytrhal, nahnul do dlouhých hradeb napříč ulice, kterým se říkalo barikády, co byste tomu říkali, řekněte?!

Ladislav Novák (*Malý slovník naučný, Dybbuk 2007*)

O větší polovině a taky o hadovi aneb Děti bývají zvědavé

„No tak vidíš, to bylo pořád strachu a už máš větší polovinu za sebou!“, zaslechla jsem úryvek rozhovoru kolemjdoucích. Jak to bylo dál a o co vůbec šlo, nevím, ale zato jsem si vybavila známou anekdotu: „*Kolikrát jsem vám už opakovala, že říkat větší polovina je nesmysl.*“ *zlobí se paní učitelka. „Obě poloviny jsou přece vždycky stejné. Ale tak to vypadá, když větší polovina třídy nedává pozor.“*

Zajímalo by mě, jestli se mezi čtenáři najde někdo, kdo ten vtip ještě nikdy neslyšel. Ve stejného „šuplíku“ je i následující: „*Neříkej to samé, ale totéž. Je to to samé, ale líp to zní.*“

A hned z vedlejšího je vypravování, ze kterého znám bohužel jen kousek: „*Můj táta byl ladič pian. No, on byl spíš pijan, než ladič, ale domů nikdy opilý nepřišel – vždycky ho přinesli.*“

A od toho je jen kousek k další anekdotě: *Tatínek se poprvé rozhodl navštívit syna-vysokoškolačka v jeho novém podnájmu. Zazvonil u dveří, a když se bytná ozvala, zeptal se: „Bydlí tady Jan Bartoš?“ „Jo, bydlí. Klidně ho položte na zem, já už ho pak dovnitř vtáhnu sama, já už jsem zvyklá.“*

Tak už jsem toho zas poustu napsala a vypadá to jak ze sborníku anekdot. Ale snad to zas tak moc nevadí. Vždyť i v Troškových *Kameňácích* se to hemží vtipy, většinou dobře známými.

Ted' konečně k tomu, co jsem si pro dnešní příspěvek naplánovala. Jako všichni dříve narození (je to to samé, vlastně totéž jako *starí*, ale lépe to zní) se ve vzpomínkách ráda vracím do dětství a s jarním počasím jsem si vybavila jeden výlet s rodiči. Myslím, že jsme byli tehdy na Buchlově, ale to není podstatné. Zajímavé bylo jeho zakončení, které si pamatuji i po mnoha letech. Pobíhala jsem sem a tam (kde že je dnes ta nezdočná dětská energie!) a chystala jsem se prošmejdit okraj lesíka, když se ozval varovný dívčí hlas: „*Holčičko, nechoď sem! Je tady had. Právě se ho snažíme zahnat. Kšá, kšá!*“ Myslěla jsem si vždycky, že *kšá* se volá na vrabce nebo na slepice, ale protože jsem hady nikdy neplašila, usoudila jsem, že je to snad správné. Pokud si ale ta hodná zatím neviditelná

slečna myslela, že mě svým varováním odradí, hluboce se mýlila. Byla jsem na hada zvědavá a hned jsem se nabídla, že jim ho pomůžu zahnat. „A kdybyste chtěla, můžu zavolat i tatínka. Ten ho určitě vyžene.“ Než mohla slečna odpovědět, zavolali mě naši. Namítla jsem, že se hada nebojím a chci jej vidět. A maminka na to, že už moc pospícháme a zdálo se mi, že zadržuje smích. Možná jsme ale zas tak moc nespíchali, protože pak jsme si ještě s maminkou daly v hospodě limonádu a tatínek pivo. Já jsem dostala i zmrzlinu, což bylo fajn, ale radši bych viděla toho hada. Když jsme pak nastupovali do autobusu, přihnali se na poslední chvíli mladý pán se slečnou a maminka se smíchem tatínkovi polohlasně řekla, že to jsou asi ti hadi a pak se zasmáli oba. Proč, to jsem pochopila až na začátku dospívání, když jsem si tu příhodu náhodou vybavila...

A ještě jedna anekdota závěrem. Pro tentokrát už opravdu poslední: *Říká maminka dospívající dceři: „Posad' se, musíme si promluvit o intimních věcech.“ „Tak jo, mami. A co bys chtěla vědět?“*

M. Holasová

Pochybnost

Během našeho týdenního pobytu v okolí Doksů jsme uvízli nedaleko Bělé pod Bezdězem v koloně, jejíž začátek ani konec nebylo možné dohlédnout. Vše způsobila oprava vozovky a s ní spojená regulace semaforem.

Během čekání, které se zdálo nekonečné, jsem si všiml člověka, který šel v reflexní vestě a něco dával lidem do aut. Předpokládal jsem, že se jedná o reklamní leták a nějak jsem tomu nevěnoval pozornost. To až do chvíle, kdy paní v autě před námi přebírala od zmíněného muže reflexní pásku s nějakým papírkem.

Když došel k nám, uklonil se, něco gestikuloval a předal nám, stejně jako ostatním, reflexní pásku s lístečkem, kde bylo napsáno:

Jsem hluchoněmý. Nejsem žebrák, jenom chtěl bych Vás laskavě poprosit o poskytnutí malé pomoci, abych mohl existovat.

Nabízím Vám suvenýr za 40 korun. Pokud máte dobré srdce, můžete zaplatit více.

Mockrát Vám děkuji.

Byli jsme touto situací zaskočení a stejně jako ostatní jsme zaplatili

Muž se uklonil, pokřičoval a šel dál. Po chvíli se kolona rozjela a on zmizel někde v dáli.

Když jsme se z tohoto nečekaného setkání vzpamatovali, začali jsme vše rozebírat a hledat odpovědi na otázky, které se nakupily.

Jak se tam ocitl, když v okolí nebylo žádné obydlí? Nějak se tam musel dopravit? Jak to udělal, když neměl žádné prostředky? Nejvíce tížila otázka, zdali to nebyl někdo ze zaměstnanců, kteří se podíleli na opravě silnice a takto si přivydělávali. Nebál se, že někdo za aut v koloně zavolá na policii, aby se zjistilo, zdali se nejedná o podvod?

Muži do obličeje jsem viděl jen okamžik a nutno dodat, že zde byla pokora a vděčnost.

Když se na toto setkání dívám s odstupem času, musím konstatovat, že mne nemrzí onen dar hluchoněmému. Jen ta pochybnost, ta pochybnost zůstává...

Karel Pavlíček

Kde domov můj?

Dne 23. března byla v rámci pořadu Kde domov můj? položena třem soutěžícím otázka: Jak se jmenuje městys na Třebíčsku, který je proslulý unikátní korouhví vážící téměř půl tuny?

Byly nabídnuty čtyři možnosti

a Drahodobudice, b Budiměřice c Budišov d Nezabudice

Odpověď všech tří soutěžících byla jednotná – mlčení.

Karel Pavlíček

Životní úlovek

Opravdu husarský kousek se podařil Luďkovi Mejzlíkovi z Budišova. Ve sportovním rybářském areálu v Jestřebicích po dvouhodinovém, doslova, boji, ve dvě hodiny ráno, v půli letošního dubna, udolal vyzvu velkou, rybu, která měřila 1,80 m a vážila něco mezi 50–60 kg.

Vyza velká je z čeledi jeserovitých a je považována za největší sladkovodní rybu, avšak vyskytuje i v braktických vodách, kde je koncentrace mezi sladkou a mořskou vodou, např. v Baltickém moři. Roste velmi pomalu, dožívá se až 118 let a může dosáhnout až 8,5 m, při hmotnosti 1000 kg. Loví se převážně pro jikry známé jako černý kaviár. Do sportovního rybníka v Jestřebici je vysazována.

Jak sám Luďěk říkal, měli toho za chladného a deštivého počasí jak on, tak vyza dost. Po krátkém focení ve vodě, které zdárně zvládla Luďkova manželka, putovala vyza nazpátek. Snad se z tohoto setkání poučí a bude, z mého pohledu, příště opatrnější.

Karel Pavlíček

Štětěchy – křížový kámen Mariana

Vím, že telefon usnadní rychlost domluvy i vzájemnou komunikaci. Vím, že v některých chvílích může zachránit i lidský život. Ale přesto mobilní telefon není můj kamarád.

Byl jsem dost překvapený, když před časem, v neděli odpoledne, telefon dost nevybíravě začal vyzvánět. „Pane Nožičko, před chvílí jsem se vrátil z výletu. Zastavil jsem se u křížového kamene Mariana a úplně jsem se zhrozil, jaký je tam nepořádek. Kameny, poházené větve, lahve, papíry...“ Když mlčení trvalo dlouho, tak jsem se zeptal. „No, a co jako?“ „Vy jste přece vydali tu knihu o památných kamenech na Třebíčsku, tak byste to tam měli uklidit.“ Nemám rád telefony.

Velice mediálně známý křížový kámen se nachází asi 900 metrů jižně od obce Štětěchy. Jedná se o oblý, plochý kámen, rozměrů 85×75×15 cm. Uvádí se, že materiál kamene je žula. Moji kamarádi, mineralogové, tvrdí, že je to rula. Na přední straně kamene je pozitivní reliéf latinského kříže a na horní straně kříže je asi letopočet 1689. Na kůlu kříže je podle starých fotografií, čteme-li to od vrcholu kříže, nápis „Mariana“. V blízkosti byla tabulka s textem, která objasňovala tragickou událost. Bohužel, už zde není.

V Aši, v centrálním registru, je kámen vedený pod číslem 0859.

V Ústředním seznamu kulturních památek ČR, podle návrhu z roku 1963, je kámen uveden pod číslem 31015/7-3076.

Jako první o kamenu píše ve vlastivědě Třebíčský okr. 1906, na str. 415, František Dvorský: „Les za Dašovem, pověst vypravuje, že tam byla pro peníze zlosynem zavražděna dívka, jdoucí ze Želetavy. Na pastvisku, nedaleko kopce Mařenky viděti dosud kámen šikmo do země zapuštěný, na němž vytesán kříž a v něm slovo Mariana s letopočtem 1689.“

V kronice obce Štětěchy, snad z roku 1929, je stejný text.

Paní Marty Mastné si velice vážím. Bydlí na Dašovském mlýně a když jsem se zde poprvé zastavil, bylo to v roce 2008, ráda mne provedla po celém mlýně. Po letech usilovné práce, se jí podařilo mlýn zpřístupnit pro veřejnost.

A oprávněně říká: „Tu pověst musel napsat někdo, kdo zde v životě nebyl. Jestliže se měla Mariana vracet do mlýna ze Želetavy, tam kde stojí nyní kámen, nemohla dojít, ani kdyby byla opilá, nebo bloudila v kruzích v závějích. Moje babička povídala...“ Ale to už je jiná. Jsou čtyři verze pověsti. Zůstaneme u dvou hlavních. Na mlýně žil mlynář, snad podle historických záznamů se jmenoval Tobiáš. Měl tři syny a dceru Marianu. Tu vyslal do Želetavy, aby od faráře vyzvedla nějaký drobný obnos peněz. Druhá varianta je, že Mariana měla ze Štěměch donést kvásek, aby si doma, na mlýně, mohli upéct chleba. Mariana se opozdila a na cestě domů ji zákeřně, dýkou do zad, zabil lupič.

Na upomínku v místě, kde mělo dojít k této tragické události, byl zasazen tento památný křížový kámen.

Vůbec se nedivím paní Mastné, která si postěžovala: „O tomto kamenu píše kdekdo, aniž by se obtěžoval se sem vůbec podívat a ověřit si informace. No, a je faktem, že každý opisuje od každého.“

V mnoha člancích, v novinách a časopisech, uvádějí autoři tento kámen jako smírčí. Já podotýkám, že podle mých informací, pachatel nebyl nikdy vypátrán. S kým by se postižená rodina smířovala? A navíc v té době už platila jiná pravidla a jiné zákony. Uzavírat smírčí smlouvy už nebylo možné.

Podle dívky Mariany (je to asi složenina dvou jmen, Marie a Anna), byl nazván blízký kopec, nejvyšší vrchol Třebíčska, Mařenka, 711 m. n. m. Dříve se na starých mapách uváděl oficiální název Hora.

O Marianě píše také můj kamarád Jarda Musil ze Želetavy v brožurce Želetavská krajina hovoří z roku 1996.

26. 1. 2017

Emanuel Nožička

Z BUDIŠOVSKÉ FARNOSTI

Putování za Loretou

Dne 27. května 2017 brzy ráno se vydalo takřka 80 poutníků z budišovské a pyšelské farnosti „busmo“ na cestu do Prahy. Prvním z cílů zájezdu byla pražská Loreta, poutní místo, které spravují bratři kapucíni. Zde poutníky srdečně přivítal kapucínský řeholník bratr Vojtěch, který naslouchajícím povyprávěl mnoho o historii tohoto poutního místa a upozornil na zajímavosti, které návštěvníky při prohlídce Lorety čekají.

Po zhlédnutí Lorety i vyslechnutí známé loretánské zvonkohry přijali výletníci pozvání br. Vojtěcha a vstoupili do Kapucinátu – areálu kapucínského kláštera, kde se naskytl možnost odpočinku, občerstvení a volné zábavy. Po načerpání sil hostitel a průvodce br. Vojtěch umožnil návštěvníkům nahlédnout do prostor kláštera i kostela zasvěceného Panně Marii Andělské a obeznámil zájemce s jeho historií.

Po přátelském rozloučení s br. Vojtěchem se účastníci výletu přesunuli autobusy přibližně 10 km severozápadně od centra Prahy na Levý Hradec, který se stal dalším cílem sobotního putování. Jde o místo, které lze označit jako první ohnisko křesťanství v Čechách a také první mocenské centrum přemyslovského státu. Nachází se zde první křesťanský kostel v Čechách, jenž je zasvěcený svatému Klimentu. Jde o zdařile zrestaurovanou sakrální stavbu s půdními freskami, zapsanou na seznamu národních kulturních památek. Místní správce povyprávěl výletníkům něco z bohaté historie této stavby. V tomto kostelíku, zaplněném do posledního místa poutníky budišovskými i pyšelskými, byla P. Jiřím Polachem odsloužena mše svatá.

Toto putování, jež mělo být také dárkem osmi dětem z obou farností, které letos poprvé přistoupily k prvnímu sv. přijímání, se velmi vydařilo. Slunečné nebe, letní teploty a úsměvy všech to dosvědčovaly. Zbývá jen touto cestou poděkovat organizátorům celé poutě. Neméně díky patří i všem jednotlivým poutníkům, neboť nebylo-li by poutníků...

Blanka Trnková, foto Jiří Švaříček

Farní den

Farnost – to není jenom pan farář, ani ti, kteří chodí do kostela – jsou to všichni obyvatelé obcí, patřících do farnosti. To je ve zkratce vyjádření administrátora budišovské a pyšelské farnosti P. Jiřího Polacha.

A tak byli na Farním dnu v sobotu 10. června 2017 vítáni všichni, kteří na farní zahradu přišli. Ti, kdo se dostavili předtím na úvodní mši sv. do budišovského kostela, byli vítáni také – a navíc jim P. Jiří „prozradil“ novinku o ocenění jednoho z nás (Michaela Kročila) brněnským biskupstvím za jeho přínos duchovnímu životu v brněnské diecézi, tj. i v naší farnosti. Pokud by snad někdo netušil, o koho jde, stačí říci, že je to mj. NÁŠ varhaník. Michalova přirozená skromnost nám brání hodnocení všech jeho zásluh, ostatně to za nás učinil brněnský biskup Mons. Vojtěch Cikrle, a navíc jej všichni dobře známe. Blahopřejeme a máme z toho přirozeně nemalou radost.

Radost provázela i všechny účastníky onoho slavného dne budišovské farnosti. Třebíčská skupina Miracles s budišovskou zpěvačkou Lucií Švaříčkovou úspěšně předvedla křesťanskou i jinou rockovou hudbu (o týden později byla hostem i Náměšťfestu, možná někteří viděli). Její kvality zdobí úspěch v letošní třebíčské soutěži Z garáže ke hvězdám (<http://kehvezdam.mkstrebic.cz>), kde obdržela Cenu diváků a bezkonkurenčně získala Cenu internetu.

Velký úspěch mělo i vystoupení dětského slováckého souboru Charvatčánek z rodiště P. Jiřího (<http://www.charvatcanek.cz>), který předvedl kromě lidových písní, tanců a zvyků i stavění májky.

No, a motorkářské extempore, tradičně netradiční tombola a bohaté občerstvení tvořily příjemný rámec setkání budišovských farníků (obyvatel obcí budišovské farnosti, ale i dalších – Pyšel, Třebíč aj.).

Na nedělní mši sv. o slavnosti Nejsvětější Trojice vyslovil P. Jiří díky všem organizátorům a účinkujícím – a konečně i všem účastníkům za velký zážitek, k čemuž se i my v redakci bezesporu připojujeme.

Více fotografií je možné najít na webových stránkách městyse Budišova.

Ladislav Dokulil

TÉMA – KE DNI ZEMĚ

16. poledník východní délky v Budišově

Již jsme psali v Budišovském zpravodaji (2/2015) o vyznačení 16. poledníku, který prochází Budišovem poblíž farního kostela. Jeho vyznačení podnítil v listopadu 2013 Ladislav Eichler. O dva roky později začalo měření a úvahy o vyznačení poledníku v terénu.

Koncem minulého roku došlo k vyznačení poledníku dvěma body doplněnými popisem na sloupu a byla dohotovena i tabulka k vyznačení průběhu poledníku v terénu, ta vzhledem k nastupující zimě musela ještě chvíli počkat, vlastní vyznačení proběhlo až po skončení zimy. V týdnu před Dnem Země (přestože zima ještě úplně neskončila) došlo k vyznačení poledníku v terénu. O náklady na vyznačení se podělily městyse Budišov a firma Geoding Třebíč, která jako sponzorský příspěvek bezplatně vyhotovila všechny měřické práce, které z důvodu snahy o co největší přesnost nebyly snadné, ale povedlo se (oba měřiči jsou i zastupiteli městyse). Na realizaci a vyznačení v terénu se kromě zmíněných měřičů podílel Miroslav Kubín (který dříve rovněž byl zastupitelem městyse Budišova).

Takže vlastně „self-made“ městyse. Z rozpočtu městyse ovšem byla díky sponzorské firmě uhrazena jen menší část celkových nákladů. 16. poledník je vyznačen ve stráni u silnice pod hřbitovní zdí. Pozemek je ve vlastnictví městyse, takže Budišov vlastní i vyznačení poledníku. Poledník vlastnit nemůže, protože je to jen matematicky určená čára na smluveném číselném modelu a v terénu neexistuje – v současné době se jedná o nejpoužívanější elipsoid WGS-84 (více BZ 2/2015).

V plánu je i vyznačení průběhu poledníku v budoucím chodníku na severní straně silnice k Nárámči, jehož bezplatné vytyčení rovněž přislíbila zmíněná firma. Chodci pak budou moci sledovat, kdy zmíněný poledník překročí (certifikát asi nedostanou, ale mohou mít alespoň jistý geografický pocit). Stavba chodníku začne ihned po dokončení rekonstrukce vedení NN a zlepší bezpečnost chodců při chůzi okolo silnice. Kdy to bude – to záleží výhradně na firmě E-ON, představitelé městyse jsou připraveni včetně zajištění financování již dnes. O vyznačení poledníku v silnici se zatím neuvažuje, kdoví, co by na to řekly předpisy – a bezpečnost by se naopak zhoršila.

Na Den Země 22. dubna 2017 se konal pochod proti úložišti. Jeho budišovští účastníci (včetně starosty městyse) překročili 16. poledník pár metrů od startu.

Ladislav Dokulil

Gothard nebo Gotthard?

Budišovský farní kostel má dvojí zasvěcení. Má tedy dva názvy, příp. jeden složený. Zatímco s názvem Nanebevzetí Panny Marie (lat. Assumptio, angl. Assumption of Mary, něm. Mariä Himmelfahrt) zřejmě problémy nebudou, mohou se vyskytnout nejasnosti o použití jména sv. Gotharda (lat. Geodehardus, Gothahardus, či Gotardus, angl. Saint Gotthard, něm. St. Gotthard, Gotthart, či Godehard, ital. San Gottardo), čemuž, jak vidno, není divno.

Uveďme si několik příkladů použití onoho jména ve spojení s kostely (kterých není zase tak málo, jak by se mohlo zdát):

Sv. Gothard (i náš kostel) na webu:

biskupstvi.cz	kostel farní sv. Gotharda + Nanebevzetí Panny Marie
dedictvivysociny.cz	Kostel sv. Gotharda
hrady.cz	kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda
abcsvatych.com	Svatý Gothard (Godehard, Gotthard) z Hildesheimu
catholica.cz	sv. Godehard (Godehardus)

svaty.estranky.cz	Gothard sv., Gotthard, Godehard
jihlava.iDNES.cz	kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda
www.google.cz/maps	–
www.mapy.cz	Kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda
wikipedie	Kostel svatého Gotharda a Nanebevzetí Panny Marie
	<i>(pozn. wikipedie: česky se světec tohoto jména píše zpravidla Gothard)</i>
de.wikipedia.org	Godehardkirche oder auch Gotthardskirche
commons.wikimedia.org	Church of Assumption and Saint Gotthard

Další kostely na webu (viz BZ 2/2009 a 2/2010 o poutních zájezdech budišovské farnosti ke kostelům sv. Gotharda):

Kostel svatého Gotharda (Bouzov, Brozany nad Ohří, Praha, Český Brod, Hořice, na vrchu Gothard, Krupá, Modřice, Potěhy, Slaný, Sulejovice, Vysoké Chvojno, Žehuň)
 Kostel svatého Gotharda stával též v zaniklé středověké vsi Litožnice (v katastrálním území Dubeč)

Kapli sv. Gotharda najdeme v obci Mokrá-Horákov

Kostely v Německu:

Kostel svatého Gotharda (Brandenburg an der Havel), Sankt Gotthardt (Heiligen Godehard)

Bazilika svatého Gotharda (Hildesheim), Basilika St. Godehard

Kroniky a literatura:

Kronika farnosti budišovské od r. 1466 – sv. Gothard (náš i ten v Hildesheimu)

Kronika městečka Budišova od r. 1924 – sv. Gothard (kostel, kaple i plastika na věži)

Vlastivěda moravská, Třebický okres, František Dvorský, 1906 – chrám Nanebevzetí P. Marie a sv. Gotharda

Mapy:

Církevní mapa biskup. brněnského 1894 S. Gothard

mapa BPK 1 : 2880 (do r. 1956) ~~St. Gotthard~~ sv. Gothard (Budischau-Budišov)

mapa EN 1 : 2880 (1964–1993) –

SM 5 1 : 5000 rastr sv. Gothard

SM 5 vektorová data Nanebevzetí Panny Marie a Svatý Gothard

Základní mapa ČR 1 : 10 000 Sv. Gothard

Geonames Nanebevzetí Panny Marie a Svatý Gothard

Kromě brněnského biskupství a pohřebních služeb (sv. Gotthard) je všude používán tvar kostel sv. Gotharda, jak je doporučeno ve Wikipedii a jak prosazuje Úřad pro jazyk český (v běžném českém textu používat českou variantu cizích jmen). V mapě bývalého pozemkového katastru je německý nápis St. Gotthard přeškrtnut a nahrazen českým sv. Gothard, stejně jako Budišov nahradil německé Budischau. Mapa evidence nemovitostí nemohla obsahovat zasvěcení kostelů.

Závěr: V podstatě je možné používat všechny výše uvedené názvy. Pro zeměpisná jména platí jednoznačná povinnost používat v mapách názvy tak, jak je uvedeno v databázi Geonames Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, tedy Nanebevzetí Panny Marie a Svatý Gothard. V tomto případě se jedná o dva názvy, proto je i Svatý

psán s velkým počátečním písmenem. Při použití označení kostel či chrám se píše svatý či sv. s malým písmenem.

Označení našeho kostela pak může být „kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda“ při němž se zdůrazňuje pořadí důležitosti zasvěcení (hlavní pouť v Budišově). Pokud vím, obrácené pořadí zasvěcení, jak uvádí biskupství, není nesprávné, stejně tak jsem nikde nezjistil, že by použití jména ve tvaru např. sv. Gotthard bylo chybou.

Přesto – v rámci lingvistické čistoty a sjednocení v rámci Česka mohu doporučit používat raději český tvar sv. Gothard. Je také jednoznačně nejpoužívanější a ani Úřad pro jazyk český jej nezpochybňuje.

Ladislav Dokulil

Nad Müllerovou mapou Moravy (1716)

Müllerova mapa Moravy je rozhodně jedním z nejvýznamnějších kartografických děl vytvořených na našem území. Když uvážíme dobu vzniku a možnosti tehdejších měřických metod, můžeme jen žasnout nad dosaženou přesností.

(V Praze 13. 5. 2010, Věra Peterová, bakalářská práce ČVUT Praha, fak. stavební)

Müllerova mapa Moravy vyniká nejen (na dobu před 300 lety) přesností zobrazení, ale je i velice podrobná, najdeme tam snad všechny obce, které v té době existovaly, a jsou v ní i některé samoty. Na základě patentu Josefa I. z roku 1708 ji vytvořil Jan Kryštof (Johann Christoph) Müller (15. 3. 1673 Nürnberg-Wohrd – 21. 6. 1721 Wien) po mapě Uher a před mapou Čech, po změně krajů na Moravě r. 1714 ji dokončil roku 1716. Vyšla pak ještě v roce 1790.

„Roku 1708 mu byla svěřena tvorba mapy Moravy. Mapování v terénu započal téhož roku ve Znojemském kraji. Mapování Müller prováděl tak, že nejdříve provedl přípravné trigonometrické práce a poté měřil jednotlivé vzdálenosti míst od sebe. K tomu mu sloužila buzola a tzv. instrumentum viatorium, což byl cestovní kočár, na který byl připevněn zvláštní počítací stroj, který zjišťoval počet otáček kol kočáru. Naměřená délka byla funkčně závislá na počtu otáček kola a jeho obvodu. Tak byly měřeny vzdálenosti po zemském povrchu, ale nikoli vzdálenosti přímé. Ty byly zřejmě zjišťovány přibližnou redukcí.“ (Wikipedie)

Do vojenského mapování po 50 letech to byla nejpodrobnější mapa Moravy. Pojďme se na ni podívat.

V okolí Třebíče se vyskytují zajímavé názvy: Kralohow (dnes Krahulov), Bohdikowitz (Budíkovice), u Meziříčí Paliny (Baliny), a našlo by se jich určitě více. Mohly by napovídat něco o původu těchto jmen, ale může se jednat i o zkomolení při německém přepisu českých názvů (J. C. byl bezesporu národností německé). Buzow (Pucov) u Náměště vděčí svému podezřelému názvu na mapě zřejmě také němčině (B se v němčině často vyslovuje zhruba jako „p“ a Z jako „c“). Krahulov snad mohl být nějakým královým dvorem a Budíkovice za svůj vznik možná děkovaly Bohu, ale kdo ví, jak to bylo. Jestli Baliny (v r. 1385 Palyn, 1679 však již Balyny) vznikly na spáleném místě, to nevíme (mnoho názvů v okolí tak vzniklo a v Balínách se údajně kdysi pálily

milře, ale také je možné, že se zakladatel vsi něčeho bál). Naprostou záhadou pak zůstává, co je to za místo východně od Kralic, nazvané zde Studenetz (Studeneč se na svém správném místě v mapě nazývá Studnitz, stejně jako severnější Studnice).

Zato v tehdejší budišovské panství jsou v mapě přesně pojmenovány dvě samoty, a to podle bývalých (ale i dnešních) vlastníků. Mrnia (Doubrava) je dodnes v mapách uvedena s rybníkem Mrňák, přestože ten původním majitelům už nepatří. Zato Rohovské (Dvořáci) v Tasově jsou obklopeny pozemky původních vlastníků. O dnešních vlastnících v Doubravě i na severu Tasova je možné se přesvědčit v aplikaci

Nahlížení do katastru (<http://nahlizenidokn.cuzk.cz>)

nebo Geoprohlížeč (<http://geoportál.cuzk.cz/geoprohlizec>).

O vlastnících Dvořáků se můžeme dočíst i v literatuře. Můžeme si všimnout, že u Budišova je (bez popisu) vyznačen i areál zámku (Mihoukovice to nejsou, ty vznikly až v roce 1798, Věterák 1844 a v Kundelově byl jen mlýn, ty mapa neobsahuje).

Ladislav Dokulil

Literatura

Tabula generalis Marchionatus Moraviae in sex circulos divisae quos mandato caesareo accurate emensus hac mappa delineatos exhibet Joh. Christoph Müller, S. C. M. capitaneus, měřítko 1 : 180 000, rok vydání 1716, rozměr rámu 1374×974 mm, počet listů 4

Rohovští z Tasova: nejstarší žijící selský rod v českých zemích. Salaš, Milan, Moravské zemské muzeum, Brno 2005. 134 s.

+ Rodokmen hospodářů Rohovských (Edice Vysočiny)

Mollova mapová sbírka – <http://mapy.mzk.cz/mapy-moravy/mullerova-mapa-moravy>

Zastávka

Málo všimánou záležitostí je zvláštní historický osud jména obce Zastávka (název katastrálního území a železniční stanice Zastávka u Brna), která se mezi rokem 1875 a 1920 jmenovala Boží Požehnání (Segen Gottes). Tu ovšem na Müllerově mapě nehledejte, přestože již před rokem 1875 bývala u železnice samota s názvem Zastávka. Obec vznikla až roku 1875. Vše je zobrazeno např. na následujících mapách:

1768	I. vojenské (josefské) mapování 1 : 28 800	Sastafka
1852	II. voj. (Františkovo) mapování 1 : 28 800	Zastawka W. H.
1878	III. voj. (Františko-josefské) mapování 1 : 25000	Segen - Gottes (Zástavka)
1888	Markgrafschaft Mähren 1 : 288 000	Segen Gottes
1890	Morava a Slezsko (Václav Plesinger) 1 : 200 000	Zastávka (Boží Požehnání)
1894	Církevní mapa biskup. brněnského 1 : 200 000	Zástavka
1907	Národnostní mapa Moravy (A. Chytil) 1 : 150 000	Zástavka (Boží Požehnání)
1908	Příruční mapa Markr. mor. a Vév. slez. 1 : 750 000	Požehnání Boží (SegenGottes)
1920	Mapa pošt. spojů na Mor. a ve Slez. 1 : 400 000	Zastávka u Brna
1929	Politický okres brněnský 1 : 25 000	Zastávka
1932	Autoatlas Stýblo 1 : 300 000	Gottes - Segen
1938	Brno 1 : 200 000 (Militärgeographisches institut)	Zastávka
1943	Mapa protektorátu Čechy a Morava 1 : 75 000	Zastávka (Segen Gottes)
2017	Geonames	Zastávka, žst. Zastávka u Brna

Ladislav Dokulil

Zdroj:

www.staremapy.cz/sbirky-starych-map-v-cr © 2013 Moravská zemská knihovna

Založil Klokan Petr Přidal, design Radim Kacer

Na nádraží Zastávka u Brna

Výměra pozemku aneb $1 + 1 = 3$

Občas se vyskytnou dotazy spoluobčanů na téma výměr pozemků. Protože žijeme v právním státě (i když se o tom leckdy dá pochybovat), musíme při přesném vysvětlení vycházet ze znění zákona, v tomto případě katastrálního zákona č. 256/2013 Sb, z něhož si jen ty nejnnutnější výňatky ocitujeme:

§ 2 *Vymezení pojmů – Pro účely tohoto zákona se rozumí*

a) *pozemkem část zemského povrchu oddělená od sousedních částí hranicí...*

b) *parcelou pozemek, který je geometricky a polohově určen, zobrazen v katastrální mapě a označen parcelním číslem.*

e) *geometrickým určením nemovitosti a katastrálního území určení tvaru a rozměru nemovitosti a katastrálního území, vymezených jejich hranicemi v zobrazovací rovině.*

g) *výměrou parcely vyjádření plošného obsahu průmětu pozemku do zobrazovací roviny v plošných metrických jednotkách; velikost výměry vyplývá z geometrického určení pozemku a zaokrouhluje se na celé čtvereční metry; výměra parcely je evidována s přesností danou metodami, kterými byla zjištěna, přičemž jejím zpřesněním nejsou dotčena práva k pozemku.*

§ 51 *Závaznost údajů katastru nemovitostí*

Údaje katastru, a to parcelní číslo, geometrické určení nemovitosti, název a geometrické určení katastrálního území, jsou závazné pro právní jednání týkající se nemovitostí vedených v katastru.

Jako geodet se teď pokusím to v rámci možností co nejsrozumitelněji (a tedy zákonitě velmi zjednodušeně) přeložit do obecné češtiny.

Tak tedy: **výměra pozemku neexistuje** (alespoň v katastru nemovitostí). Plošný obsah se dá zjistit po zobrazení do katastrální mapy, kde je zobrazeno i geometrické určení pozemku, což laicky znamená zakres grafický nebo vyjádření v souřadnicích. Je zřejmé, že plošný obraz průmětu pozemku do roviny (**výměra parcely**) se může od obsahu pozemku často lišit. Máme-li např. pozemek široký 10 m a dlouhý 20 m (plocha 200 m²) a je nakloněný tak, že průmět délky pozemku do vodorovné roviny je 18 m, pak výměra parcely by měla být jen 180 m². Také ještě být nemusí. Pokud bychom měli být úplně přesní, musíme uvažovat i další vlivy na zobrazení pozemku do mapy. Záleží na tom, v jaké je pozemek nadmořské výšce (což má vliv na velikost délek na mapě) a jaký vliv na délky bude mít zkreslení ze zobrazení z elipsoidu do roviny mapy (u hodně velkých pozemků ani to nelze zanedbat). Další vliv mohou mít i povolené odchylky ze zaměření pozemku a zobrazení do mapy, povolené odchylky platí i při zjišťování výměry parcely v mapě – tady ale skončím, neboť formát zpravodaje vylučuje jeho použití coby příručky vyrovnávacího počtu.

Ještě jednu vlastnost má výměra parcely vedená v katastru – její velikost podle § 51 **není závazná pro právní jednání**, nelze tedy kupovat výměru, ale **pozemek** s jeho geometrickým určením (§ 2 písm. e).

A ještě k druhé části nadpisu: Zaokrouhlování podle § 2 písm. g způsobuje to, že máme-li vedle sebe např. čtyři pozemky s plošným obsahem každého z nich 5,45 m², tedy dohromady 21,8 m², máme v katastru zapsány výměry 5 m² u každého, tedy celkem jen 20 m² – o 2 metry méně! Takový je zákon. Můžeme o tom vést spory...

Určení výměr parcel podléhá mnoha předpisům a dopředu nelze přesně určit, jaká hodnota na základě geometrického určení pozemku vyjde. Vytyčovat výměru přímo v terénu nedovoluje ani zákon s prováděcí vyhláškou a také to při složitějším tvaru pozemku prakticky nelze.

Tohle také platí: $1,4 \text{ m}^2 + 1,3 \text{ m}^2 = 2,7 \text{ m}^2$, tj. $1 + 1 = 3$ (alespoň v katastru nemovitostí).

Omlouvám se za poněkud komplikovanější výklad. Samo téma není příliš jednoduché a ještě jednodušší vysvětlení by zákonitě nemohlo být správné.

Ladislav Dokulil

Doplňovačka 2

Na odpočinek další doplňovačka (po čísle 4/2016), tentokrát z celého třebičského okresu na téma zoologie (jakási zoologická zahrada Třebíčska). Řeší se stejně, jako ta minulá (jde o názvy na slepé mapě), jen je to řešení třeba více hledat, ale opět to není nic neřešitelného:

ZOO TR

6. 2. 4. 7. 6. 4. 4. 2. 5.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Pozn.: Ch zde podle českého pravopisu počítáme jako jedno písmeno (a to by jako nápověda mělo stačit).

Ladislav Dokulil

ZE SPORTU

Sportovní den

Za pěkného počasí se 26. května, na hřišti za školou, uskutečnil Sportovní den, který pořádal fotbalový oddíl FC Budišov-Nárameč za spolupráce s fotbalovými trenéry z FC Jihlava a ZŠ Budišov.

Asi 90 dětí si mohlo vyzkoušet svoji dovednost např. při skákání na trampolíně, hodu míčkem, slalomu mezi kuželi s míčem, přetahování lanem. Děti se postupně po skupinách vyměňovaly, takže se všechny u jednotlivých disciplín vystřídaly.

Prostřednictvím náborového letáku s kontaktní adresou se mohly děti, které měly zájem, přihlásit do budišovského fotbalového oddílu.

V samotném závěru zúčastněné děti obdržely vedle sladkosti i různé drobnosti, jako pastelky a sešitky na kreslení.

V této souvislosti je třeba poděkovat všem, kdo se na zdařilé akci podíleli, zvláště vedení školy, které děti z dopoledního vyučování uvolnilo.

Za fotbalový oddíl FC Budišov-Nárameč

Karel Věžník, foto Stanislav Bačák

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

březen	37,5 mm
duben	44,0 mm
květen	30,1 mm

OBSAH

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	2
Usnesení č. 17 ze zasedání Zastupitelstva městyse Budišov ze dne 8. 3. 2017	2
Poděkování	3
Činnost společenských organizací v městysi	3
ZPRÁVY	4
Velikonoční tvoření	4
Den proti úložišti	6
Čarodějnice jinak	8
21. Květinový den v Budišově	12
Na – Bu – Ko 2017	13
V Hodově se slavilo	14
Výprava do Holandska	16
Platforma proti úložišti	22
Pozvánky	23
Z HISTORIE	24
Bařovna	24
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	28
Základní škola Budišov	28
Půjde do důchodu?	35
Břemeno bílého muže	37
Rudyard Kipling: White Man's burden	38
Jarní budišovské vnímání	39
Dlážďení	40
O větší polovině a taky o hadovi aneb Děti bývají zvědavé	40
Pochybnost	41
Kde domov můj?	42
Životní úlovek	42
Štěměchy – křížový kámen Mariana	43
Z BUDIŠOVSKÉ FARNOSTI	45
Putování za Loretou	45
Farní den	48
TÉMA – KE DNI ZEMĚ	52
16. poledník východní délky v Budišově	52
Gothard nebo Gotthard?	54
Nad Müllerovou mapou Moravy (1716)	56
Zastávka	57
Výměra pozemku aneb 1 + 1 = 3	59
Doplňovačka 2	60
ZE SPORTU	61
Sportovní den	61
POČASÍ	63
Měsíční úhrn srážek	63